

Рад примљен: 31. 8. 2017.
Рад прихваћен: 6. 11. 2017.Оригинални
научни радЈелена С. Панић Мараш¹
Учитељски факултет, Универзитет у Београду

Место и значај авангарде у савременој настави књижевности

Резиме: *Полазећи од уверења да разумевање књижевне теорије доприноси уочавању оштрије друштвеној, историјско-културној значаја, па онда и оној педагошкој које има књижевност као таква, изненађује у најмању руку маргинализација, па чак и пошитоно искључивање авангардне стилске формације из наставних програма у основношколском образовању. У том смислу, циљ овог рада био би у томе да укаже на неопходности (поновно) укључивања неких од кључних аутора српске књижевности за децу, попут Александра Вуча, у школске програме, те да на примеру дела овог аутора покаже важности проучавања дела из периода између два светска рата која носе авангардна обележја. Пошреба за укључивањем аутора који нејују авангардну поетику није условљена, дакле, једино интересом за, у књижевноисторијском смислу, што пошитонојим проучавањем српске књижевности, већ је свега нужношћу за разумевањем канонских песничких појава чије је место у наставним програмима нешитоно (пошитоно место Душана Радовића, примерице), као и намером да се савремена књижевност за децу, која ће, верујемо, све више и квалитетније бити заситоуљена, адекватно тумачи.*

Кључне речи: *авангардна стилска формација, књижевност за децу, Александар Вучо, наставни програм, савремена настава.*

Место и статус авангарде у данашњој настави српског језика и књижевности у основној школи је маргинализован (у вишим разредима) или потпуно искључен (у нижим разредима).²

¹ jelena.panic@uf.bg.ac.rs

² С тим у вези погледај наставне програме за ниже разреде основне школе: NP12, NP3, NP4.

Овакво стање је изненађујуће уколико се има у виду немерљив значај који је авангардна стилска формација имала за уметност, самим тим и књижевност 20. века, а њен утицај се рефлектује и на савремену, то јест актуелну уметност 21. века. Поуздано се може рећи да је највећи део онога што се у уметности 20. века профилисало одре-

дило оно што се одиграло управо током авангардног бунта. Уметност која је уследила, па и ова која се ствара данас, није могла а да у својим битним својствима не рачуна са авангардним *досијинићима*.

Наиме, на примеру наставе из Српског језика и књижевности, првенствено у нижим разредима основне школе, више је него очигледно изостављање аутора који негују авангардни књижевни израз било у оквиру књижевности за децу или пак књижевности за одрасле. Осим Јована Јовановића Змаја, најзаступљенији аутор у наставним програмима за сва четири разреда јесте Душан Радовић, који је у извесном смислу већ канонски песник у нашој књижевности, а самим тим и култури.³ Међутим, сасвим оправдано се може рећи да Радовића нема без авангарде. О утицају ове стилске формације на његово стваралаштво већ је довољно и убедљиво писано, а и сам Радовић је више пута говорио колико је на њега још у детињству велики утицај имао подлистак *Полијике*, *Полијика за децу* – тај подлистак је штампао управо дела Александра Вуча, ствараоца који је у поезији за децу донео исти онај преврат који су авангардисти донели у песништву и уметности уопште.

Кад се изостави дело Александра Вуча, као и неких других аутора који су неговали сличан израз, у наставним плановима за основну школу, то јест кад се преко авангарде пређе као да се она није ни догодила, сам процес учења, усвајања градива више се не остварује линеарно, већ скоковито и парцијално. Имајући то у виду, крајње оправдано се можемо запитати како разумети и тумачити било коју песму Душана Радовића, рецимо „Замислите“ или „Плавог зеца“;

3 У првом разреду обрађују се Радовићева „Јесења песма“ и драма „Тужибаба“; у другом „Лепо је све што је мало“; у трећем „Замислите“, као и избор из поезије Душана Радовића и драма „А зашто он вежба“; у четвртом разреду обрађује се „Плави зец“. На тај начин Радовић је поред Јована Јовановића Змаја најзаступљенији аутор у нижим разредима основне школе.

поезију Милована Данојлића и Љубивоја Ршумовића или песму Драгана Лукића „Шта је отац“, која тематизује побуну деце против ауторитета одраслих – узгред буди речено, сви ови песници нашли су своје место у наставним програмима за ниже разреде – а да пре тога ученици нису на адекватним примерима упознали и разумели авангардни израз на коме ови аутори граде своје поетике. Заправо би се могло рећи да наслеђе авангарде, у првом реду надреализма, које је инспирисало ауторе који стварају упоредо или након појаве Душана Радовића, није ни приближно на адекватан начин заступљено у нижим, а ни вишим разредима основне школе, као што то јесте, рецимо, поезија друге половине 20. века. Занимљиво је, тако, приметити да су аутори који стварају након Душана Радовића и који се инспиришу и наслањају на његово, а самим тим и авангардно наслеђе, доследно присутни од првог до четвртог разреда. Тако су ученици у прилици да се осим с поезијом Душана Радовића и његовим делом уопште упознају и са стваралаштвом Љубивоја Ршумовића, Стевана Раичковића, Милована Данојлића, Добрице Ерића, Драгана Лукића, Мирослава Антића или Бранка В. Радичевића. Све су то аутори који стварају у другој половини 20. века, који баштине многе песничке поступке карактеристичне за авангардни израз, попут језичких игри, слободног стиха, певања из позиције детета и слично.

Можемо се, у контексту теме наше конференције која је једним делом окренута ка садашњем тренутку, али дубоко заглавана у будућа времена, запитати зашто је између осталог важно у савременој настави књижевности неговати књижевни израз који се формирао у доба авангарде. Најпре, јер је реч о новом концепту дечје песме, који управо у доба авангарде настаје, концепта заснованог на потреби ослобађања од пуке дидактичности и априорне педагошке тенденциозности. Неговање ониричке фантазије, нова врста бајковитости, нова слика света, темељније присуство простора града, тематиза-

ција побуне деце против одраслих и самоваспитавање деце, начело игре, хумор, иронија, пародија, слободан стих, жаргонизми и језичке игре, други медији, само су неке одлике концепта дечје песме који настаје у доба авангарде, а који се потом негује све до данашњих дана. Исто тако, треба напоменути да се све ове одлике најпре уочавају у стваралаштву за децу Александра Вуча: порозна граница између сна и јаве у поеми „Сан и јава храброг Коче“, као и ониричка фантазија, начело игре, слободан стих; пародија и гротеска у „Подвизима дружине ’Пет петлића““, као и жаргонизми, језичке игре, побуна деце против одраслих и самоваспитавање дечака, откривање простора града, али и нова врста бајковитости упечатљиво су присутни у овој Вучовој поеми.

Познато је у којој мери је категорија инфантилности важна за авангардне ауторе, посебице надреалисте, који се формирају тридесетих година 20. века. Пут за њихово оформљавање већ су створили дадаисти који, опет, негују категорију инфантилног на себи својствен уметнички начин. Опште је место да се књижевност авангарде окреће, између осталог, и ка инфантилном, не само као открићу једног другачијег језика, искуства и приступа свету него је тај окрет и својеврсна потрага писца за другачијим схватањем света након разарања свих вредности у Првом светском рату, што је за последицу имало и окретање ка исконском, првобитном људском. Оно није могло проћи без удела инфантилног, које се може разумети и као супротстављање лажном старом хуманизму. Отуда уметност авангарде жели одмак од традиционалних формалистичких тумачења човекове природе, те наглашавањем, између осталог, и инфантилног искуства подвлачи критички однос спрам различитих животних аспеката, а уједно реализује нове форме уметничког ауторитета.

Управо инфантилизам наслеђен од авангарде уграђен је у песнички израз од Душана Радовића и његове збирке из 1954. године која

носи симболични назив *Поштована децо*, па све до савремених аутора. Поред инфантилизма, наслеђе авангарде огледа се и у присуству многобројних тема и мотива, попут сна и слободе, потом у трагању за алогичним спојевима, пародијском извртању, као и експериментисању на нивоу текста и са текстом. Такво обнављање надреалистичког експеримента уочава се, треба напоменути, и код песника који су у наставним програмима заступљени (споменимо само „Дај ми крила један круг“ Владимира Андрића).

Чини се да је, ако је судити по наставним програмима, потиснута или стављена у неку другу раван веза између авангардног стваралаштва, превасходно надреализма, и инфантилног, дечјег сензибилитета. Наша деца за авангардну стилску формацију, а онда и надреализам, са знају у години пунолетства, то јест у трећем разреду средње школе.⁴ Јер не само да у школским програмима нема Вуча, кога је некада било – нема ни поеме Оскара Давича „Детињство“⁵, као ни неких других авангардних аутора и њихових дела.

Авангардни период у контексту развоја српске поезије за децу не може бити остављен по страни управо стога што је, између осталог, авангардна стилска формација имала снажан утицај на песништво за децу. Он се може пратити преко надреалистичких елемената у модерној дечјој поезији, па све до поезије за децу која се управо ствара. Ова веза авангарде/надреализма и савремене дечје поезије може се, исто тако, уочити било у трагању за алогичним спојевима, типу хумора, инфантилном сензибилитету, од-

4 Нек узгред буде примећено да ме студенти, будући учитељи, који осете читалачки занос приликом читања Вучове поеме „Сан и јава храброг Коче“, често питају зашто ову поему деца не читају у школи, а ја ни сама не могу да артикулишем одговор, ни њима ни себи, који би могао да буде у вези са естетским квалитетом овог дела.

5 О инфантилном сензибилитету у овој поеми види рад „Давичово ратно ’Детињство“; посећено 20. 5. 2017. године на: http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/Detinjstvo/XLIII_1/02/show_download?stdlang=ba_rs.

носу сна и слободу, пародијском извртању или можда чак непотпуном изражавању самог аутора која оставља простор слободу и креативности за малог реципијента. Осим тога, необично је важан авангардни заокрет у развоју наше поезије за децу, јер је он означио можда и трајни прекид са наглашеном дидактичком компонентом. Нова слика света која се изграђује у међуратном периоду не коинцидира са идеализованом представом детињства или истим таквим положајем детета у друштву, а гради се искључиво песничким средствима блиским самој природи детета, попут игре, ониричке фантазије, пародијског изражавања и алогичних спојева, те доминантном употребом хумора.

Само напомене ради, рецимо да међуратни период није изостављен из наставних програма у нижим разредима основне школе. Аутори који стварају у овом периоду, попут Десанке Максимовић, Бранка Ћопића или Гвида Тартаље, присутни су, али су они, на овај или онај начин, удаљени од изворног авангардног израза. Приметимо исто тако још једну, ако се може рећи, нелогичност – дело као што је Керолова *Алиса у земљи чуда* налази се у програму, а у њему није ниједан од надреалистичких аутора који се управо инспиришу овим необичним и веома комплексним романом из друге половине 19. века. Тим пре, јер се у *Алиси* зачињу исти онај отпор према књижевности сведеној само на службу поучавања и окрет ка радикалном одбацивању миметичких поступака, који потом од Керола преузимају надреалисти, а од надреалиста Радовић и многи други песници који стварају све до данас.

Када се прате промене у наставним програмима, уочава се да место и значај авангарде нису били запостављени рецимо седамдесетих и осамдесетих година 20. века, када се као обавезно дело у лектури за четврти разред основне школе налазила поема „Подвизи дружине 'Пет петлића'“ Александра Вуча.

Ово Вучово дело објављено је 1933. године као самостално надреалистичко издање, са колажима другог великог надреалистичког ствараоца из такозваног „београдског круга“ Душана Матића, чиме се још тада потврђује једна од суштинских особина књижевности за децу – интермедијалност. Занимљиво је уочити да је, вероватно због одређених, понајпре идеолошких, а никако уметничких разлога, ово дело деведесетих година уклоњено из програма, али на његово место није дошло друго дело истог или неког другог авангардног аутора. У духу идеологије, која се нешто експлицитније изражавала у последњој деценији 20. века, могло се учинити тенденциозним приказивање часних сестара у Вучовом маниру или пародирање молитве коју изговара девојчица Мира или наглашена социјална ангажованост усмерена против капиталистичког уређења и положаја детета у њему.⁶ Приказивање деце као шегрта, потом часних сестара са наглашеним гротескним елементима, или само стихови молитве „Оченашу тамбурашу, / дај ми, сестро, млека чашу / и цимета пробисвета / који сваке ноћи шета / по грбавом сутлијашу“ (Vučo, 1996: 17), као и сам завршетак поеме који је обојен критичким тоновима приметним у стиховима „Највећим делом света данас крекећу паре. / Уместо плодних њива дремају смрдљиве баре; највећим делом света данас су још једино сити / хуље и паразити“ (Vučo, 1996: 37) говоре у прилог јасној ангажованости Вучове поеме из тридесетих година прошлог века, али и оштрини авангардног бунта која није могла мимоићи ни поље књижевности за децу.

То свакако није могло „оправдати“ изостанак Вуча, а самим тим и авангардног периода из наставних програма. Могло се наместо ове по-

6 С тим у вези види рад Иване Мијић Немет *Подвизи Дружине "Пет петлића"* у светлу просветне политике Краљевине Југославије. Посећено 20. 5. 2017. године на: http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/Detinjstvo/XLII_3/index_html?stdlang=ba_rs

еме посегнути за неком другом Вучовом поемом, попут већ споменуте „Сан и јава храброг Коче“, која је имала дугу генезу настанка до коначног уобличавања, али носи сва битна обележја надреалистичког штива. Ова поема тематизује основну преокупацију надреализма, а то је однос јаве и сна, обојена је пустоловинама деачака, присутан је техницизам (најпре у увођењу авиона као Кочиног превозног средства), али су ту и јасна хуманистичка позадина и социјална симболика, првенствено кроз дружење са црним дечаком. За савремену наставу може бити занимљива, поред осталог, и по свом отвореном крају, чиме се активира улога реципијента и може се холистички обрадити са децом. Исто тако, не треба сметнути с ума оно што је у методичкој дисциплини већ одавно јасно истакнуто – то да се путем наставе књижевности изграђује однос према култури и свету који нас окружује, те да дела која се обрађују у школи нису „само тек нека од књижевних остварења него, често, једина са којима се сусрећу, и представљају оличење књижевности уопште: представа усађена у школи не губи се никада сасвим, већ одређује у битном и њихов каснији приступ књизи“ (Јовановић, 1984: 7). Ако се из програма изостави стваралаштво Александра Вуча и осталих авангардних аутора, ученици се вероватно никада неће ни срести са његовим делом, а самим тим ни са искуством читања, разумевања и тумачења авангардних текстова, јер, исто тако, ваља знати да нам књижевност саопштава оно што се ни на један други начин не може саопштити (Јовановић, 1984: 14). То што ученици у нижим разредима основне школе нису имали искуство читања авангардног штива своје последице ће имати и кад је реч о разумевању савремене књижевности за децу, која ће било преко лектире или редизајнираних програма за ниже и више разреде основне школе у савременој настави српског језика и књижевности бити све више заступљена.

Кад се говори о стваралаштву Александра Вуча, можда није згорег поновити да је овај ау-

тор утемељивач модерне поезије за децу и да је она упоришна тачка на којој је настало наше савремено песништво за децу. У вези с тим су критичари књижевности за децу већ одавно постигли потпуну сагласност. Сви се они слажу кад је реч о истакнутом месту које Вучу припада у развоју наше поезије за децу. Тако, рецимо, Пијановић оглед о Душану Радовићу започиње констатацијом: „Три су кључна имена у историји српске књижевности за децу и младе: Јован Јовановић Змај, Александар Вучо и Душан Радовић“ (Пијановић, 2014: 15). Вучов значај у развоју српске поезије за децу потцртава исказима:

Дете у поезији Александра Вуча није везано за село и паланку него је изашло на градску улицу. Из прикрајка живота и са периферије града, отиснуло се у дотад неслућене просторе авантуре и дечје маште. Раван, грађански сведен и доста стегнут, готово 'завезан' језик, градско Вучово дете развезало је и сасвим ослободило стега традиционалног мишљења и говора. Не само то. *Дете је код овој њесника њосило делатно и креативно*. Мера његове креације је и чежња за далеким световима и добрим делима која ће помоћи неком блиском или сасвим далеком човеку. *У њоме се оледа изразић еманципаторски дух и космизам Вучове њоезије* (Пијановић, 2014: 17, подвлачење је наше).

Неретко о Вучовом значају говоре и сами ствараоци који су укључени у наставне програме за ниже разреде основне школе. Рецимо, Милован Данојлић тврди да је Вучо у својим поемама „покренуо једно опште осећање света, осећање панкохерентности, каквог никада до тада није било у нашој поезији за децу“ (Данојлић, 2004). Ову своју мисао он даље поткрепљује следећим тврдњама: „Уздигавши аутономију детињства на виши степен и срушивши зидове између детета и великог света, Вучо је трајно отворио простор слободе и за детињство и за поезију. *После Вуча у српској њоезији за децу нишћа више није мојло да осћане истћо*“ (Данојлић, 2004: 81, подвлачење

је наше). Јасно је отуд да место и улога поезије за децу Александра Вуча у наставним програмима за ниже разреде основне школе нису саобразни његовој позицији у српској књижевности за децу. Маргинализација овог аутора у школском контексту доприноси, саморазумљиво, и његовој маргинализацији у нашој култури, па тако и јубилеј сто двадесет година од рођења од Александра Вуча није заборавила само наша школа већ и свеукупна јавност.

Треба рећи и то да се Вучо може видети и као „школски писац“ на начин како то образлаже Александар Јовановић у тексту „Бранко Ђопић, школски писац“. Наиме, Јовановић закључује да појам *школски писац* „спада у оне појмове о којима се готово све подразумева, а мало тога је написано“ (Јовановић, 2015: 70) и разликује три могућа значења: писац који је ушао у наставни програм, писац који се чита само због обавезе и „писац и дело који су битни у образовању младих људи“ (Јовановић, 2015: 70). Не само да је Вучо био једно време у школским, то јест наставним програмима, већ је он и аутор чије је дело битно у образовању младих људи. Уверени смо да је то јасно вредносно одређење, како то већ уосталом Јовановић истиче у свом тексту. Отуда стоји питање на основу којих критеријума је Вучо не укључен већ искључен из наставних програма.⁷ Јер, уколико се следе Јовановићеви закључци, уочава се да се аутори бирају на основу „њихове уметничке вредности и улоге која је књижевности намењена у образовању“ (Јовановић, 2015: 71). По свему судећи, изгледа да је Вучо, а самим тим и авангардно наслеђе српске поезије за децу, пострадањено из улоге која је књижевности намењена у образовању. У савременој настави улога књижевности не

треба да иде само у правцу образовања доброг књижевног укуса, већ у правцу коришћења потенцијала које књижевна дела нуде како би се исказала веза између уметности (књижевности) и живота, на којој савремена уметност доследно инсистира – наравно, инспирисана управо артефактима насталим за време авангардног бунта. Стога се чини да савремена настава, као и она које ће доћи после наше савремености, треба тек да „почиње и завршава се са свешћу о отворености која ту влада“ (Stojanović, 1984: 165). Без „свести о отворености“ савремена настава књижевности је осуђена да понови грешке које упорно жели да избегне.

Исто тако, када је реч и о осталим авангардним ауторима, као што су Оскар Давичо, Црњански или Растко Петровић, уочава се да се, и онда када су заступљени у наставним програмима за више разреде основне школе, по правилу бирају она њихова књижевна дела која не носе изворна авангардна обележја (попут Давичове „Србије“, Црњансковог „Ламента над Београдом“, то јест *Сеоба* или *Африке* Растка Петровића). Тако се, заправо, долази до закључка да авангардна дела нису у наставним програмима због улоге која је књижевности намењена у процесу образовања. Та улога је таква да не рачуна у потпуности са оним што је деци иманентно, а то је њихова дечја природа, коју су авангардисти само желели што изворније подражавати. Изостављањем авангардног књижевног израза аутори који су га неговали искључују се из наставе српске књижевности, а самим тим нове генерације немају могућност да се упознају са стваралаштвом авангарде, чиме се, не само са књижевног аспекта, лишавају једног посебног сензибилитета, којим је у толикој мери прожет савремени уметнички тренутак ослањајући се на авангардно наслеђе.

На крају, ваља подвући да би савремена настава књижевности требало, из више разлога – неке од њих смо покушали у овом раду

⁷ Занимљиво је да су поједини аутори читанки за ниже разреде уносили делове Вучове поеме „Сан и јава храброг Коче“ у виду слободног избора и тек у форми одломка. С тим у вези види читанку *Прича без краја, читанка за четврти разред основне школе* Зоране Опачић-Николић и Данице Пантовић.

тек да назначимо – да укључи у наставне програме упознавање са авангардним уметничким изразом ради што потпунијег разумевања аутора чије је дело у наставним програмима неупитно. На тај начин омогућиће се и веза књижевности и дечје природе и све што из ње происходи, а иде од развијања емпатије до повећања чи-

талачких компетенција ученика. Напокон, и не мање важно, укључивање авангардних текстова у наставне програме, било у нижим или вишим разредима основне школе, утицало би и на неговање доброг књижевног укуса, пружило могућност потпунијег разумевања савремене уметности, као и света у коме живимо.

Литература

- Danojlić, M. (2004). *Naivna pesma*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Jovanović, A. (1984). Protivrečnosti nastave književnosti. U: Jovanović, A. (ur.). *Kako predavati književnost* (7–19). Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Jovanović, A. (2015). Branko Ćopić, školski pisac. *Inovacije u nastavi*. 28 (4), str. 70–75.
- Mijić Nemet, I. (2016). *Podvizi Družine „Pet petlića“* u svetlu prosvetne politike Kraljevine Jugoslavije. Posećeno 20. 5. 2017. godine na: http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/Detinjstvo/XLII_3/index_html?stdlang=ba_rs.
- NP12. *Nastavni program obrazovanja i vaspitanja za prvi i drugi razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja*. Posećeno 20. 5. 2017. godine na: <http://www.zuov.gov.rs/dokumenta/CRPU/Osnovne%20skole%20PDF/Prvi%20ciklus%20osnovnog%20obrazovanja%20i%20vaspitanja/2%20Nastavni%20program%20za%20prvi%20i%20drugi%20razred%20osnovnog%20obrazovanja%20i%20vaspitanja.pdf>.
- NP3. *Nastavni program obrazovanja i vaspitanja za treći razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja*. Posećeno 20. 5. 2017. godine na: <http://www.zuov.gov.rs/dokumenta/CRPU/Osnovne%20skole%20PDF/Prvi%20ciklus%20osnovnog%20obrazovanja%20i%20vaspitanja/3%20Nastavni%20program%20za%20treći%20razred%20osnovnog%20obrazovanja%20i%20vaspitanja.pdf>.
- NP4. *Nastavni program za četvrti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja*. Posećeno 20. 5. 2017. godine na: <http://www.zuov.gov.rs/dokumenta/CRPU/Osnovne%20skole%20PDF/Prvi%20ciklus%20osnovnog%20obrazovanja%20i%20vaspitanja/4%20Nastavni%20program%20za%20četvrti%20razred%20osnovnog%20obrazovanja%20i%20vaspitanja.pdf>.
- Opačić-Nikolić, Z., Pantović, D. (2007). *Priča bez kraja, čitanka za četvrti razred osnovne škole*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Panić-Maraš, J. (2017). *Davičovo ratno „Detinjstvo“*. Posećeno 20. 5. 2017. godine na: http://www.komunikacija.org.rs/komunikacija/casopisi/Detinjstvo/XLIII_1/02/show_download?stdlang=ba_rs.
- Pijanović, P. (2014). *Izazovi granične književnosti*. Beograd: Učiteljski fakultet.
- Stojanović, D. (1984). Dijalog u nastavi književnosti. U: Jovanović, A. (ur.). *Kako predavati književnost* (160–170). Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- Vučo, A. (1994). Podvizi družine „Pet petlića“. U: Marković, S. Ž. (ur.). *Antologija srpskih poema za decu*. Beograd: Srpska književna zadruga.

Summary

Given that understanding the literary theory contributes to the acknowledgement not only of the overall social, historical and cultural, but also pedagogical significance of literature, the marginalization, even total exclusion of the avant-garde stylistic formation from the primary school curricula is quite surprising, to say the least. For this reason, the aim of this paper is to emphasise the necessity of the (re)inclusion of the key authors of Serbian literature for children, such as Aleksandar Vučo, in the curricula, and, by using the literary works of this author as an example, to show the importance of studying the works written between the two world wars which fall into category of the avant-garde literature.

A more comprehensive study of Serbian poetry, in terms of literary-historical analysis, is not the only reason underlying the requirement for the inclusion of the authors of the avant-garde poetry in the curricula. The primary reason is the necessity of understanding the canonical poetical phenomena (such as the poetry of Dušan Radović,) which definitely have their place in the primary school curricula, as well as the intention to offer an adequate interpretation of the contemporary literature for children which, hopefully, will be more and better represented in the future curricula.

Keywords: *avant-garde stylistic formation, literature for children, Aleksandar Vučo, curricula, modern teaching and learning.*